

Sixto Paz, en nom propi

Pau Roca lidera una companyia que trenca l'habitual endogàmia d'actors amb un projecte que ha estrenat nou títols en només quatre anys

A *Dybbuk* un presentador de *talk-show* s'entossudeix a obligar l'escriptor consolidat Romain Gary que respongui amb un "sí" o "no" les seves preguntes, aparentment provocadores. Probablement, la raó per la qual es va fer famós un tal Sixto Paz (convençut que ha viatjat a les Ganímedes amb els extraterrestres més d'un cop) i que dona nom a la companyia liderada per Pau Roca: El programa d'entreteniment i escàndols variats *La màquina de la veritat* va voler comprovar amb un detector de mentides si aquell jove peruà era, o no, un farsant. Per poder dur-lo al plató, el van haver de convèncer ensenyant-li la maleta plena de bitllets que

li donarien si superava amb èxit la prova. Sixto Paz és un farsant? Li van mentir per tenir un pic d'audiència? Què hi ha de veritat en una mentida? I en una ficció? Sigui com sigui, els Sixto (amb la seva parti-

cular corbata groga) han demostrat amb només quatre anys que hi ha recorregut per al seu projecte. No son una companyia habitual del món de la faràndula, sinó que promouen el teatre amb membres vinguts d'especialitats ben diverses (biologia, periodisme, història...) Ja han presentat nou títols, tres de creació (amb l'escriptura de Jan Vilanova) i mitja dotzena extrets de la dramaturgia contemporània britànica. Però no es tanquen a res. Roca imagina que algun dia arribaran a fer una adaptació de clàssics, per exemple.

Sixto Paz és la celebració d'una retrobada de vells amics. L'antecedent a la companyia és el muntatge *The quarry men show*, que van construir a partir d'un grup d'alumnes del seu institut que van desenvolupar un escatològic i pervertidor re-

pertori *a cappella* de la línia Follim Follam. Però és que, a més, Roca sovint diu que coneix Vilanova des de P3. I que, amb David Costa, es van conèixer en els partidets de futbol sala. Roca va voler construir un equip després d'anys de fer-se un lloc en les sèries produïdes a Madrid. Primer va arribar *Si existeix, encara no ho he trobat*. De fons, es planteja una preocupació per la salut del planeta (que reprendrien amb *Pulmons* i també parcialment en *L'efecte*). Però no es volen limitar a un teatre de compromís. *Pretty o Elvis & Whitney* son dues peces que trenquen amb la seriositat i troben connexions en el tòpic més suat, divertit i controvertit. La tria de les

obres es fa en grup i, com que el director és lector habitual de dramaturgia britànica, sempre hi acaben petant. Sixto Paz tampoc no es vol limitar a una disciplina artística (combinen el drama més fosc amb la co-

mèdia més irreverent, des de sempre). Passat l'estiu, podrien fer el primer treball en què s'integrés la companyia de circ PCirc.

Que se sàpiga, només hi ha una obra que ha quedat sense aixecar-se: es tracta de *Conan*, una peça que s'integrava en el programa L'Aixopluc de l'Espai Lliure però que ja donen per amortitzada després que els fallés el repartiment. El debut com a dramaturg de Jan Vilanova va ser particular. Explica Pau Roca que l'autor de la companyia havia escrit un monòleg i que ningú no el volia representar. Van transformar-lo en *Bruno & Jan (& Albert)*, a partir de la conversa entre un actor desbordant d'optimisme però categòric en les valoracions (Bruno Bergonzini) i un autor al fons del pessimisme (Jan Vilanova).

La pròxima aventura es pot empeltar amb el circ

"Això és una merda", arrencava aquell text en que Vilanova feia d'ell mateix i Bruno també.

Potser sense voler-ho aquell *Bruno & Jan (& Albert)* és el primer episodi d'una trilogia sobre la realitat i la ficció. Perquè Vilanova hi ha incidit en els seus altres textos: *HISTORIA* i *Dybbuk* (actualment en cartellera a la Sala Beckett).

Des de la seva primera funció, la companyia s'ha negat a acceptar les convencions teatrals. També en la línia de producció. Sixto Paz va ser el creador de la taquilla inversa (el públic paga el que li sembla després de l'espectacle) i també de la taquilla col·lectiva (a cada prereserva que venien, rebaixaven dos cèntims el preu de l'entrada del públic). També van innovar enviant entrades, en mà, als domicilis per reforçar la idea de "clandestinitat i alhora privilegi" a les funcions de *Bruno & Jan*,

Un àlbum. Detalls dels muntatges 'hISTORIA', 'Dybbuk', 'Pulmons', 'L'efecte' i 'Si existeix...'
F. PIÑOL/BITO CELS/NOA BALIBAR.

celebra Roca mentre passegem pels carrers de Gràcia perquè el nadó que porta lligat dins de l'abric es relaxi i s'adormi.

Roca insisteix que el Sixto Paz li ha donat la vida, li ha permès realitzar-se en un pla que, ell sol, no ho hagués pogut fer. Però tothom té clar que hi ha més vida al costat d'aquesta realitat compartida. Per això, Roca compagina les temporades i gires dels muntatges de Sixto amb les que li proposen altres directors. Ara, per exemple, ha segellat una col·laboració estable amb Rigola després d'haver coincidit a *Incerta glòria* (l'adaptació de la novel·la homònima de Joan Sales) i *El públic* (una versió del text inacabat de García Lorca), ambdues produccions del TNC. Ja prepara, sota la direcció d'Oriol Broggi, una adaptació de *Bodas de sangre*.

Tenen només quatre anys però són socis indiscutibles amb la Sala Beckett. En la

primera temporada al Poblenou, l'equip que impulsa la dramaturgia contemporània en general (i la catalana en particular a través del seu Obrador) els ha triat com a companyia resident, amb els Obskené. I és que els últims grans èxits de la Beckett coincideixen amb les produccions de Sixto Paz, que sempre ha buscat un teatre directe, amb moltes ganes de captivar el públic i fer-lo còmplice. Per això, son un dels grans impulsors de les accions amb el públic (a part de promoure la conversa postfunció amb els actors). També la Villarroel els ha acollit recentment amb *Pretty* (el seu primer intent de construir una obra per atraure un públic d'unes 400 localitats, que van aconseguir només a mitges). *Dybbuk* ha estat la primera coproducció amb el festival Temporada Alta ("és una Meca bonica del teatre", defineix el director).

Què es pot explicar de *Dybbuk*? altra vegada Sixto Paz furga entre les identitats falses que esdevenen reals i que un tiet i un nebot s'aniran robant l'un a l'altre. La peripècia en què narra com Romain Gary aconsegueix guanyar dos Goncourts, els premis de la literatura francesa més preuats. S'endú el segon perquè escriu sota un pseudònim, Émile Ajar, i demana al seu nebot que se l'apropriï. És una trama amb jocs de miralls constants. En què s'intueix que un ha robat l'ànima a l'altre quan és la mare la causant de tant deliri i ambició. Aquest punt, probablement, queda només apuntat i podria donar molt més joc. El text tampoc no té la brillantor d'*hISTÒRIA*. A l'escena, els noms propis esquitxen el fons d'escena. Sixto Paz, per cert, és el nom que van posar al detectiu amb gavardina inclosa al *The quarry men show*. Tot roda i torna a lloc. Tot té nom i cognoms. *